

Abonamente:
 e un an . 520 Lei
 e 1/2 an . 260 Lei
 e 1/4 an . 130 Lei

Tribuna Nouă

**REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA**
 Bulev. Regina Maria Nr.
 12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
 se primesc după tarif la
 Administrația ziarului
 și la toate agențiile de
 publicitate.

2 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Conferința Micii Înțelegeri

In așteptarea rezultatelor dela Praga

România invitată la Londra.

Arad, 11 Iulie.

Dnul Beneș, ministrul de externe cehoslovac a aranjat o caldă și fa-uoasă primire colegilor săi, dlor uca, ministrul de externe al Româ-ei și Nincici, ministrul de externe goslav. Desbaterile și încheierile la-ri vor ajunge acești trei bărbați stat sânt așteptate cu viu interes lunea întreagă.

Am ținut pe cititorii noștri la rent cu evenimentele ce au pre-dat conferința și am zăgărit și mosfura continentală în care ea re loc. Dușmanii păcii continuă crede „că pacea este o ne-rocire mai mare decât însuș răz-piul”. Mai cu seamă la Budapesta, Berlin și Sofia s'a vorbit în ultimul mp despre posibilitatea desființării Micii Înțelegeri și eoul campaniilor e presă s'a resimțit și aici la noi ca în zărele minoritatei.

Comunicatul oficios al guvernului măn a venit la timp în preajma schiderei conferinței pentru a calma tchiderea ardorei înamicilor. „Se poate” se zicea în acest comunicat — ca un moment dat să fi fost unele înțelegeri regretabile, dar după că im, toți factorii Micii Înțelegeri unt pe deplin conștienți de necesi-rea acestei Alianțe și prin urmare stărați să o mențină și să o înta-ască în viitor.

Ne aducem aminte, că acel „mo-ent dat” a fost concomitent cu anjarea granițelor noastre cu Serbia, conferința româno-rusă dela Viena, cu schimbarea de regim ce s'a odus în Anglia. De atunci viaschibi-e peste Dunăre a aliaților noștri — Rusia n'a dat între timp nici un mn serios de agresivitate — boala internă fiind încă marea vreme tot cută, — iar schimbarea de regim n Anglia a convins pe toți precu-eții iluziilor deșarte, că n'a făcut ecăt să servească păcii.

Și de aceea credem și noi, că con-ferința ce s'a deschis astăzi la Praga aduce un mai avansat grad de a-turitate politică pentru cei ce s'au lovedit încă prea puțin seriosi în

cumpănirea realităților în politica mare. Credem astfel că inspiratorii comunicatului românesc nu se în-șeală, când cred într-o însemnată reală a conferinței, căci în adevăr întrunirile de asemenea natură între state, care și în restimp se află în comunitate permanentă de vederi, sânt chemate să discute și să puie la punct toate problemele de impor-tanță ale actualității politice.

Una — și desigur cea mai deli-cată din aceste probleme — este chestia rusească, acest aparent „măr de ceartă” al Micii Înțelegeri, cum spun inamicii păcii. Dar chestiunea rusească a fost discutată astă iarnă la Belgrad și vara trecută la Sinaia și după-cât știm ea n'a fost de na-tură să tulbure într-un nimic solidari-tatea alianței. A fost foarte semni-ficativ în această privință avertis-ment oficiosului cehoslovac „Prager Presse” — reproduc de noi zilele trecute, — că cei ce așteaptă o ru-ptură în sânul Micii Înțelegeri pe această temă se vor înșela. Vasăzică trebuie să concludem, că terenul acestei chestiuni a fost măturat cu grije în mod prealabil.

Să nu se uite apoi — și ținem să subliniem cu totdinadinsul comu-nicat român în partea lui referitoare, — că Mica Înțelegeri, deși este o alianță cu scop limitat, totuș ea ur-mărește în primul rând menținerea păcii generale și ca atare o preocupă serios tot ce ar putea să întărească sau să slăbească această pace.

Această formulare a comunicatului trădează un optimism, care nu poate să-și aibă temeiul într-o orientare exactă și serioasă asupra constela-ției momentane pe continent. Noi am avut întotdeauna sentimentul că „chestiunea Rusiei” este o sperietoare și ca ea nu ascunde niciun pericol iminent pentru nimenea, ba credem chiar, că cu cât vremea trece va pierde și din caracterul ei de spe-rietoare, prefăcându-se încetul cu încetul într-o nouă chizărie a păcii. În adevăr în nouă orândire a Eu-ropei și globului întreg, Basarabia

nu poate să mai fie coridorul de expansiunii în trecut, cum era con-templată în prunc, numai mișcările preocupate mai țin morțiș la această părere.

Nu trebuie, în sfârșit să-i scape nimănui marea semnificație a faptu-lui că cele două conferințe: dela Praga și dela Londra, au loc într-un interval mai puțin de o săptămână. Dacă la Londra, unde se încearcă încodată smulgera din temelii a co-pacului relelor, n'ar domina convin-gerea, că conferința dela Praga consti-tue și ea un foarte efectiv mijloc pentru ușurarea marelui opore pacifiste, desigur întâlnirea interaliată nu era pusă nemijlocit după întâlnirea fa-ctorilor din Mica Înțelegere.

Și înregistrăm a-i știrea conclu-dentă, care am prinț-o aseară după încheierea ziarului și anume, că gu-vernul englez a trimis României, Por-tugaliei, Serbiei și Greciei invitațiuni la conferință, ori din această înșirare lipsește Cehoslovacia. Dar știm că situația strict continentală a acestei aliate a pus-o la adăpost de orice contact de interese directe cu pro-blemele mari ale lumii. Deci, chiar dacă s'ar confirma informația no-astră, credem că nu e vorba să se fi făcut vre-o întrelăsare. Situația celor-lalte țări amintite și situația Româ-niei în deosebi, este pusă în mod na-tural în legătură cu cele două mari probleme ale orientului: problema Asiei-mici și problema rusă.

Oricum ar sta lucrurile nu vedem nici un motiv care să ne îngrijoreze și fără să anticipăm nimic asupra rezultatelor dela Praga noi le aștep-tăm încrezători.

NOTE

„Pentru cine secerăm?”

Arad, 11 Iulie.

„Pentru cine secerăm?” — un ziar buda-apestan, acum în toată secerșul, întârziat și sărac, de pe rodnicile și frumose cultivatele șuri maghiare...

Pentru cine seceră ei, țărani maghiari?... Seceră și ei, astăzi, cum am secerat noi, din moștrămoși, pe pământurile ardenele, băne-țene și crănele, — pentru alții. Nu însă pentru străni, cum am secerat noi dealungul veacu-rilor, ci pentru a i lor; pentru aristocrația lor risipitoare, lenșe și îngâmfată; pentru crimele și despotismele acestei aristocrații.

Țărani maghiari încă, samănă și seceră, fără spor, și vor seceră ară, cine știe câtă vreme, pentru a plăti păcatele celor ce s'au jucat cu viața părinților și copilor lor.

Creșterea sălbatică ce se dă azi în școlile maghiare, — devenite adevărate cazărmi, — tine-tele generații maghiare, ne lasă să vedem, că secerșurile viitoare ale țărânilor maghiare vor fi încă, pentru lungă vreme, — secerșuri zadar-nice...

Ungaria lui Horthy, cu o mână cerșete în străintate bani pentru refacere, iar cu cealaltă își plătește, în sume grele, armele noul ale nou-lor aventuri.

Toată munca și strădania Ungariei de azi vreau să formeze noi puncte de plecare pentru alte rane.

Sfortările de asanare economică sunt coman-date de-un vis absurd: revanșa încoronată de re-facerea Ungariei milenare.

În fața acestor visuri maghiare, care se lovesc de realitățile noastre.

ne punem și noi întrebarea: Pentru cine am secerat veacuri deardând? Pentru cine secerăm încă?... Cine ne-a rasplă-tit atăla muncă zadarnică? Pentru cine am sân-gerat noi în războiul mondial, pe fronturile cari nu puteau trezi ura noastră?...

Am secerat, flămânzi și batjocoriti, veacuri deardând pentru calăii dela Budapesta. Am plă-tit biruri, am sângerat pe fronturi pentru Buda-pesta... Am înălțat, cu truda noastră, școli, palate, cazărmi, fabrici — pentru alții...

Isi închipuie Don Quijotii dela Budapesta ca țărani „v a l a h” desrobiți, vor mai putea se-cera liniștiți pentru foștii lor calăi?...

Crede oare Budapesta că Ardealul românesc, Banatul și Crișana, au uitat trecutul?...

Țărani români desrobiți vreau să seceră și vor se-cera de-acum înainte pentru propriile lor nevoi...

Că țărani maghiari seceră și vor seceră nu-mai pentru cazărmi și fabricile de arme ale lui Horthy, nu e vina noastră. (r.)

Ce ne lipsește Cum lucrează adversarii noștri?

Arad, 11 Iulie.

Ascunsă într-un colț necercetat al ziaru-lui, acolo unde interesul găsește de obicei publicate schimbările de nume sau numirile de moase comunale, am cetit în marile coti-diane bucureștene — și nu garantăm că în toate — știrea eucselului neașteptat al im-prumutului ungar. Singur, un ziar de spe-cialitate aduce lu cunoștința cititorilor săi că băncile din Budapesta refuză să coteze leul românesc. Câteva rânduri și atât, fără nici-un comentariu, ca și cum faptul acesta nu ar avea nici-o importanță pentru țara no-astră.

El face, însă, parte dintr-un lung sir de fenomene ce merită o neadormită vigi-lență din partea noastră.

E destul să spunem că Ungaria toată se află în apogeul unui delir de grandiloc-vență datorit succeselor propagandei sale în străintate. Dacă beția generală care a cu-prins statul vecin nu este decât în parte justificată, ea nu este mai puțin un stimu-lent pentru energia cu care maghiarimea își apără, — desăfușând în toate colțurile pla-netei toate mijloacele închipuite de propa-gandă, — pretenziile drepturi încalcate și strigă în fața lumii întregi necesitatea unui „restitutio in integrum”.

Nu s'au uitat fiindcă nici nu se pu-uita regretabile manifestări încă din pri-mul an al încheerii păcii, pe cari unii din aliații noștri au ținut să le facă — cu toate că vedeau zădărnicia lor — în favoarea un-gurilor, jignind adănc sentimentul nostru național. Aceste disperate manifestări erau pentru noi un indiciu și puteau să fie, tre-buiau să fie punctul de plecare al unei ac-tiuni precise și sustinute.

De atunci și până azi, nu trebuie să ne-o ascundem, propaganda maghiară a căș-tigat teren. Cel mai romantic popor din

lume vede în bunăvoința care i se arată, un început de împlinire a visurilor nebune care le leagă de tristă realitate. Marile cotidiane din metropola britanică, unde nobilimea maghiară a legat strălucite prietenii, au o foarte pronunțată predilecție pentru chesti-u-nile maghiare și privesc cu simpatie reven-dicările foștilor inamici. O parte din presa franceză ia fașis apărarea maghiarilor, iar în Italia, țara tuturor entuziasmurilor contra-dictorii, multe ziare cultivă, cu o consecvență neobicinuită, pretenția Ungariei. În Statele Unite, — unde contele Apponyi, faimosul calău al naționalităților din fosta monarhie, devenit azi cel mai înversunat propagandist al țării sale, a fost primit cu un fast regesc — propaganda maghiară a început să prindă teren.

Octogeneurul maniac a aruncat umăni-tății imprecățiunea, că „răstignirea lui Iisus” și „mutilarea Ungariei” sunt cele două mari crime ce s'au săvârșit în lume.

Orce s'ar spune, și oricât oamenii rea-lităților politice nu pun mare preț pe ase-menea nebunii și pe campaniile de presă, rămâne totuși ceva pe urma lor: se operează, încetul cu încetul, pe neașteptate, o prefăcere în judecata publicului și, la un moment, or-ganele răspunzătoare nu pot să nu țină seamă, în linii generale, de această judecată.

Electrizarea vitalității maghiare prin succesele propagandei își trimite, în mod firesc, curentii, și prin păturile populației minoritare dela noi, Descărcările sgomotoase ale presei din Budapesta produc aci con-traacțiuni dârze și o stare de surescitată aștep-tare căreia nu i se dă din partea presei noastre întărire convenită.

Se îndeplinea, zilele trecute, un mare act politic, reclama de necesitățile momen-tului. Pentru întâia oară, primul ministru al

FOILETON

BRADUL

pe-al vieții tale nestatornic prund,
 privește-l sus,
 e pieptul măcinat al celui sterp abis
 [fără de fund!...
 privește-l dus,
 suflete 'ndărătnic, lacom, nesupus!...
 ajungi până la el,
 să-i fii la fel,
 și trebuie plămâni de vultur și genunchi
 [de-oțel!...

se 'nălță svelt, superb și singular!...
 stânca-mamă il întinde parcă'n palma!
 [peste-abis, cucernic,
 și-l învețe cu nevoile,
 și-l boteză'n voe ploile,
 și-l crească vânturile 'n războieria lor
 [atotputernic!...

și suge seva, dârz, din stânca rece și
 [saracă...
 în toate cetenele-i raze de-aur soarbe...
 și învățat să lupte cu pământul și cu
 [cerul și — să tacă...
 plămând înfige 'n piatra biruită rădă-
 [cini de fer —
 și-asa frumos și-asa stinger
 [fără-un vrajit, primăvărat gâd al
 [stâncii oarbe,
 Rătăcit între prăpastie și cer...

A. Cotruș.

Amintiri din copilărie

de Volbură Poiană.

I.

De la o vreme tata se săturase până în gât de Surul — de tot năcazul și de tot năvălul ce-i făcea.

Că la preot, în sat, multe se mai pot întâmpla! Ba face vre-o nevastă copilul slab și atunci preotul trebuie să alerge cât mai repede ca să-l boteze; ba vere un coș-neag sau copil bolnav trage de moarte și atunci preotul trebuie să alerge să-l împăr-tășiască cu sfintele taine, ca să nu moară cumva negriji.

Și iaca așa, părinte lăncule, ce te-ai face și cum te-ai învăța la o grabă așa de mare?

Că numai ce te pomenești. că te chiamă la botezul unui prunc slab, în sa-tul Corduneni, pe malul Siretului, la un ceas de noapte. Cu mare grabă trimiți după dascălul Vasiliu, sui cristelnița în că-ruță, ca să ai unde boteza noul născut, așezi sfânta împărtașanie în colțul căruței, apoi acoperi cu fân, înhami pe Surul și până una alta vine și dascălul Vasiliu. Vă suți amândoi alături în căruță, strângi de hături, pai bicu lui Surul — dar Surul cum îi năvăla, nu pornește. Trebuie să-și facă năvălul.

Ei, așa-i părinte lăncule că rămâi în ograda cu cristelnița și cu sfânta împărtașanie? Așa-i că rămâne copilul nebotezat? Surul nu pornește la drum.

Și dacă moare pruncul necreștinat, te mai chiamă Vlădica pe la cinstitul scaun de te mai ocărește, de te mai pune la canoane să bați mătâni, în postul mare, înaintea icoanei sfântului Nicolae.

Și ca să mai stai la episcopie de dragul mătâniilor, tare nu-i lucru bun. Ai multe greutăți acasă; ai copii mulți și mă-runței; doi juncani în ocol, vacă cu lapte și vițel fătat de două săptămâni. Cine să le poarte de grijă? Copiii? Dar ei nu-ți fac nici un capat de ată mai mult decât să mănânce. Se gasiască mâncarea de-a gata întinsă pe masă, așa vreau ei. Copiii cât sunt mici, nu sunt buni nici de zama oului.

Și iacă așa pentru o dihanie de cal năvălaș, câte nu poți pați? Mai bine du-l la țarg de-l vinde și ai mântuit bucluc!

Slava Domnului, țargu-i plin de cai și ai de unde să-ți alegi și mai mari și mai purunți, după cum ți-se de groase băcările pungii. Că Surul, calul naibei, în loc să se mai lase de obiceiul cel rău, dimpotrivă, tot mai mult îl prindea.

Dar iar mai întore și zic: rău cu rău, dar mai rău fără rău.

Noi ne deprinsesem cu Surul. Tare ne venia nouă greu să-l departeze pentru tot-deauna de casa noastră. Săracu Surul, doar alt năvăl n'avea decât să svingă cu picioarele dindărât, înainte de plecare; și sără în sus, după plecare; să meargă moale la drum și să se oprească la fiecare fântână să beie apă.

Doar cât l'a ținut tata pe lângă casă noi singuri îl duceam la adăpat. Ba încă ne

băteam noi, care mai de care să se ducă să-l adape. Când nu ne puteam înțelege, atunci ne încălecam doi pe dânsul; cel de al doilea cu fața la coada calului, de se uitau lung și mirați oamenii din sat după noi și tot ziceau în urma noastră!

„La uități-vă la băeții popii! Deseală calul — doi pe spinarea lui. Nici țigani dela șatră nu fac una ca asta!”

Dar noi nu ținăm seamă de gura oamenilor. Acasă eram prea mulți și prea rar ne-ar fi venit rândul să-l încălecam, pe rând câte unul, căci tata ne lăsa să-l călărim numai când îl duceam la fântână. Încolo nu.

Tata singur era stăpânul de a călări. Și atunci să-l fi văzut pe tata călărind, im-brăcat cu revercanda cea veche, verde la-culoare, așa de veche era, întepcnit, pe o sea de buin, fără scări, cu picioarele băla-banid în toate părțile.

Și așa, dragă Doamne, într-o Duminică, pleacă tata la țarg la Buhuși, să vândă pe Surul.

Noi după plecarea tatii am rămas cu lacrimi în ochi, jelind după Surul, căci de bine de rău Surul ne purta în spinare de-a-casă până la apă și dela apă acasă înapoi și nu ne-a trântit nici odată.

Și din ziua cea a dus a fost până astăzi că nu l'am mai văzut.

În locul lui Surul, tata cumpărase o iapă murgă. La început noi stăteam căt mai departe de dansa căci nu-i cunoșteam năvălul.

Dar într-o zi nici scurtă, nici lungă, îmi

iau inima în dinți, mă apropii de iapă ca că-i încerc obiceiul.

C'o prăjină în mână dau „bună ziua” iepii. Întind prăjina până aproape de coadă și iapa mișcă dintr'un picior. Când i-ating coada cu prăjina, numai ce vede pe Murgă cum începe să svinge cu picioarele dindărât până în grinda grajdului. Atunci roșu la față ca siclea, țușnesc pe ușa grajdului afară, intru în casă și zic:

„Venii, măi, cu toții c'am aflat năvălul iepiei!”

Și din ziua cea n'a fost zi lăsată de Dumnezeu ca să nu-i încerc năvălul. Svrălea Murgă de ieșia foc dintr'ansa. Până ce într'o zi tata vede Murgă asudată în grajd. Că se mira tata mult de lucrul naibei: că ce fel iapa este Murgă asta, de asuda stând locului și mâncând la iesle!

Mirarea tatii însă n'a ținut mult ci nu-mai până într-o Sâmbătă seara, când mă prinde cu prăjina netezind iapa.

Și acolo lângă iapă, în grajd, tata m'a netezit și pe mine până s'a racorit Murgă și a răsuflat mulțumită.

II.

Și din căți frați avusesse tata îi mai ră-măsese în viața sora Profira. Mătușa Profira era o femeie naștrănică. Toată viața ei și-a petrecut-o în Galbeni, câtă vreme și-a cres-cut baeti și fetele; iar după ce i-a așezat pe toți la casa lor, s'a hotărât și dansa să se așeze la Roman până în ceasul cel din urmă al vieții ei. Știa mătușa că la bătrânețe viața trăită la țară, tare este grea, mai ales

Atelierul nostru de prelucrare a lemnului din Piața Cetatei vechi este deschis!!

Avantagioasă tăietură pe plată!
Atelier deosebit pentru tâmplari!

Colonia de lemn a FRĂȚILOR FÖLDES

Telefon 818.

Telefon 818.

Cilindre de auto

primește spre ascuțire, magnesie spre reparat, și lipirea cu autogen, le execută cu cele mai ieftine prețuri Garajul:

LAMMERT și COMP.

Calea Andrei Șaguna 40-42 (Fostă Str. Varjassy Lajos).

No. 16109—1924.

Invitare.

Ateneul Popular Tătărași din Iași organizează sub auspiciile fundației culturale „Principele Carol” o excursie de propagandă culturală în frunte cu Dnii C. N. Ibrin președintele acestui Ateneu, profesor universitar I. Simionescu și scriitorul academician M. Sadoveanu în orașele fruntașe a-le Ardealului.

În orașul nostru va sosi grupa de escurzionisti în număr de 500 persoane în 22 Iulie la orele 11:30 a. m. Pentru pregătirea celor necesare la primirea fraților Moldoveni se va ține o consfătuire în sala mică a Primăriei Luni în 14 Iulie la orele 18 (6 d. m.) la care cu onoare Vă invităm și Vă rugăm să binevoiți a lua parte.

Arad, la 12 Iulie 1924.

Cu deosebită stimă:
Dr. ANGHEL, primar.

Cauciuc (gumă) vechiu dela automobile,

pentru vulcanizat sau pentru pregătirea de opinci vindem în mare și în mic. Tot la noi se află și opinci gata de gumă (cauciuc) în magazin.

Kirschner și Majorovits,
Arad, Bulev. Regele Ferdinand 10.

Au sosit mari transporturi de hârtie pentru mășini de scris și rechizite de birou, la „Librăria Concordia” Arad, Strada Eminescu Nr. 10.

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Adr. telegr.: VAGONASTRA

TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magazinele de consignație mai jos notate.

Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul 6.
Brașov: „Silvania” Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7.
Cernăuți: „Mecano” S. A. Piața Unirii numărul 9.
Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel Mare numărul 3.
Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj
Oradea-Mare: „Economia” S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M.-Viteazul 1.
Sătmăr: Frații Prinț, Turnăria de Fier și Fabrică de Mașini
Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade.
Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a.
Timișoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

țării lăsoțit de ministrul de externe lua contact direct cu masa cea mai compactă a populațiilor minoritare. Asupra acestei vi-zii, a celor doi mai înalți dregători, în inițiativa securității, zărele maghiare au scris coloane întregi. Aprecind cum trebuie, din punctul lor de privire, importanța momentului, aceste zăre au înregistrat și mișcarea populațiilor secuiste și declarațiunile făcute de căpeteniile ei. Cu toată sfortarea făcută, zărele minoritare nu au reușit să îndepărteze concluzia care reiese în mod firesc din descrierea acestor vizite: un câștig evident pentru politica noastră de stat. Declarațiunile făcute de către șeful guvernului cum și acelea ale notabilităților populației maghiare au reușit să mai curețe terenul pentru o viitoare apropiere.

Și zărele noastre, marile cotidiene cari

nu uită — în ciuda „democrației” pe care o afisează — să informeze pe cetitori, cu litere grase, că „domnul Câmpeanu, care se află la băi, a fost înștiințat telegrafic” despre „tentativa de fîlărie” dela locuința domniei-sale din strada Vasile Lascar, au ignorat pur și simplu evenimentul politic de care vorbim mai sus, asupra căruia ar fi trebuit să lamurească opinia publică cel puțin, dacă nu să contribuie, după puterile lor, la opera de prudență politică întreprinsă de însuși primul ministru al țării.

Asemenea inadvertențe ne dau măsura inferiorității noastre în ce privește armele de întrebuintă în lupta de conservare națională și ne explică, până la un punct și succesele propagandei maghiare. Constatările acestea sunt concludente.

ARTISTICE-CULTURALE

Olimpiadă literară

Juriul pentru literatură al Jocurilor Olimpice din Paris, prezidat de bătrânul poet Jean Richepin, a decernat recompensele următoare:

Medalia sîngerie: lui Geo Charles (francez) pentru piesa dramatică de „plain air” intitulată „Jocuri Olimpice”

Medalia de argint: ex aequo: lui Joseph Petersen (danez) pentru poezia în proză „Euryale” și dozoarei Margaret Stuart (engleză) pentru poezia „Cântecul Săbii”

Medalia de bronz: ex aequo, lui Gogarty (irlandez) pentru: „Oda pentru jocurile din Teaittean și lui M. G. A. Gonnet (francez) pentru romanul intitulat: „Vers le dieu d'Olimpie”

Corul institutorilor din Praga — la Verdun

Corul institutorilor din Praga, care a fost în primăvară și în țara noastră, e acum într'un turneu în Franța.

Cu acest pilej corul acesta care și-a câștigat în scurt timp faimă mondială, a făcut o vizită orașului Verdun care va rămâne pe veci de veci ca simbol al rezistenței franceze în războiul mondial.

Corul a depus o cunună pe mormântul celor șapte soldați necunoscuți.

Violinistul polonez Kochanski

Înzestrat cu o tehnică uimitoare, obține de prezent mari succese în Franța.

Pianistul francez Alfred Cortot

Cunoscut publicului român, va face la începutul anului viitor un turneu în Statele-

Unite ale Americii de nord. Turneul faimosului pianist va începe în 15 Iulie și se va termina în 13 April.

Tenorul Piccaver

care reputează actualmente mari succese la Viena e însoțit cu o româncă.

„Vacanțele poetului”

În urma unui apel făcut de un grup de intelectuali francezi s'a strâns anul acesta un fond de aproape 12,000 franci, cu destinația de a fi acordat unui poet pentru vacanța de vară.

Suma aceasta a fost strînsă dela cititorii cari, odată cu obolul lor, aveau dreptul să desemneze și poetul favorit.

Cel care a intrunit majoritatea sufragiilor, e Alexandre Mercereau.

Mercereau are în urma sa o activitate literară importantă: poeme, povestiri, eseuri, critică. A debutat în 1905 sub pseudonimul breton Eshmer Valvor, cu un volum de versuri, foarte bine primit de cercurile literare.

Cursurile internaționale de cultură superioară

cari se țin de-acum înainte, în fiecare an, la Viena, vor avea loc în anul acesta între 2 și 20 Septembrie.

O nouă revistă italiană

La Milano și-a început apariția o nouă revistă bi-lunară „Il Caffè”. Are caracterul de revistă de critică și cultură politică și declară că va reprezenta tendințe independente de partidele politice.

ANCHETELE NOASTRE

Institutul Obstetric și Școala de moașe

Cel mai modern Institut obstetric din țară. — Se execută cele mai grele operații. — O școală modernă de moașe. — Se fac și consultații gratuite. — Meritele unui doctor conștient de chemarea lui.

Arad, 11 Iulie.

Institutul obstetric, așezat în cel mai igienic cartier al orașului, a fost pînă în anul 1921 un simplu spital militar. Clădirea, moștenită dela fostul Stat Ungar, a servit pînă în anul 1919 trupelor austro-ungare, dela care dată, a trecut în mâinile noastre servind aceiași cauză: tratamentul soldaților răniți pe frontul de luptă. După încetarea

osilităților a luat denumirea de spitalul militar al garnizoanei, sub care denumire a funcționat — în atare scop — pînă în anul 1921, când primăria locală reușind să evacueze localul, spitalul propriu zis a fost mutat în clădirea din Cetate. În același an dl dr Ștefan Albu a primit însărcinarea din partea Ministerului de resort, de a amenaja

în clădirea fostului spital militar un institut obstetric.

Cel mai modern Institut obstetric din țară

D. dr. Albu și-a făcut din această însărcinare credința lui de toate zilele și cu răbdarea și înțelegerea lui supraom a înfruntat toate piedicile în cale, reușind ca în cel mai scurt timp să facă o vastă clădire — absolut goală, — cel mai modern institut obstetric din cuprinsul țării. Licențiată făcută în cel mai amănunțit mod, actualul institut, m'a nimit cu cele ce mi-a dăruit ochii.

Și pentru a împărtăși cititorilor noștri parte din minunățiile acestui institut, voi descrie pe scurt cele văzute.

Institutul obstetric este o clădire cu etaje, parter și subsol, fiecare acoperimant postind următoarele secții:

Etajul al doilea cuprinde secția ginecologică care este formată din două săli de operație, zestrare cu cele mai moderne instalații. Una săli deservește operațiile septice, iar a doua cele antiseptice. În aceste săli de operație, se execută câte una sau două operații pe câte trei sau patru mii mici.

În afara de cele două săli de operație, ginecologică mai cuprinde sălile necesare pentru nelor operate, atât imediat după operație și în timpul convalescenței.

Tot în acest etaj este instalat și internat școalei de moașe — atașată pe lângă acest etaj — și despre care vom vorbi mai pe larg într'un capitol separat.

Etajul I adăpostește secția obstetrică (a rite).

Instalațiunile acestei secțiuni sunt din mai moderne posibile, cuprinzând două săli nașteri, capabile de a deservi în același timp nașteri. Și aceasta secțiune cași cea ginecologică este înzestrată cu două săli de operație și și antiseptică prevăzute de asemenea cu cel modern confort.

În același etaj este instalată și sala de ale pentru elevele școalei de moașe, în care, A este aranjată o bogată bibliotecă de specialitate precum și un laborator deservind experiențele cursurilor.

Parterul, are în una din aripi laboratoriu propriu zis — foarte bogat în instalații și lumina specialitate — iar în cealaltă aripă birourile administrative. Locul dintre aceste două aripi ocupat de triaj, precum și de câteva camaturi instalațiuni de băi electrice și băi de quars mt obligat a atrage luarea aminte, că învut, ratorul propriu zis se fac toate examenele de mce, microscopice, bacteriologice și ampotri patologice cu ajutorul ultimelor metode apatate Vine apoi subsolul unde sunt instalate bunde m și magazinele de alimente, precum și o spormă modernă.

Se execută cele mai grele operații

Acum când am descris în rezumat cele văzute nu credem că se mai miră nimeni, când i se arată în acest institut se execută cele mai grele operații de boale de femei. Ambile secțiuni: cologică și obstetrică au saloanele divizate în trei clase.

Clasa I, aceste saloane pot rivaliza în confort și confort cu saloanele celor mai renumite spitale și sunt destinate publicului cu bună materială; clasa II cu aproape același confort, curățenie exemplară — destinate populației mar locale; și clasa III, saloane puse la dispoziție de soanelor nevoiaș, unde s'at consultații măn operațiile se fac în mod gratuit, dacă paciatu operată se constată că este lipsită de mijloace materiale.

Cazurile operate în acest institut, parcriti mare parte cele de cancer, din operarea a noas doctor Ștefan Albu, directorul institutului și daci o specialitate indiscutabilă. Pentru coș rabi, acestei teribile boale, parcum și pentru imi prez ei, m'am adresat d-lui dr. Albu rugându prin face relativ la cancer o cronică medicală file care mi-a și promis, urmând ca ziarul s'o publice în unul din numerele viitoare să ce piate.

„Căsa-i neamul ista al vostru, am făcut că m'am dus din sat, de a veți să pradați lumea pe unde a duce; că numai de nucile mele m'n mairi

Doar mătusa credea că mama e ratat ca să-i fur nucile. „Arda-te-ar și i să te ardă, că popă ai să te faci în fost geaba mai încărcă tată-tă o să te dea nar! Ai să te faci, tu popă, când m'ca cula eu ca să joc la horă în fața c' sin-

Dar mie acum nu-mi mai era de ci de gura mătusei, că nu mai făcea omul bătrân la gură ca moara hoș rală

Cât a dat mătusa n'mine eu și deci un cuvânt din gură, ca nu cumva s'ie noască glasul și să mă aflu cine sun

când mătusa era mai amărâtă cu m'ces eu fac o întorsătură și scap din m' 31 oprindu-mă în fundul patului. Ca s'ul astăzi n'ar afla mătusa Profira c'm'fice

hoțul în noaptea cea, dacă ia ar m'la în ceasul de acum. Așa, săraca, de Sta

fi făcut oale și ulcioare.

când n'ai pe nimeni împrejur să te mai ob-lăduiască.

Cu gândul acesta mătusa Profira s'a cărat la Roman, lăsând gospodăria rîmăasă, în paza unui țigan, cu să-i poarte de grijă. Casa cu grădina și locul dimprejur le-a dat în arenda. Numai nukul mare ce umbria acoperișul casei și l-a ținut pentru folosința ei, căci îi plăcea nucile din el așa cum erau măruntle ca ouale de vrăbîe, dar lesne de spart. Căci zicia mătusa:

„Decât să ai nucii mari și la coajă greu de stricat, de-ți muști și limba din gură cu ele, mai bine să le ai mai măruntle și ușor de stricat.”

Si decînd plecase mătusa din sat nu mai dădea prin Galbeni decît toamna la scuturatul nucilor. Plecau rîndunele și venia mătusa Profira. Opt ani de zile a venit așa de-arîndul. Și cînd venea strîngărea la un loc pe toți băieții de țigani ca să-i bată nukul.

La urmă, drept plată îi amăgia cu câte un pumn de nucii și cu câte cinci bani de arama. Mătusa știa rodul nucului: în fiecare toamnă umplea câte doi saci pînă la gură, de nu-i mai putea lega cu sfoară.

Dar cum i-e drag omului să țină socoteală de lucrul lui, așa și mătusa Profira avea obiceiul să-și numere nucile de dragul lor. Cîte două trei nopți pe rînd prăpădea cu numărul. Le număra numai noaptea, căci în timpul zilei tata nu-i prea dădea pace, mereu o cicălia.

Tot îi zicia, că omul la bătrînețe ajunge în mintea copiilor. Și mătusii Profirii tare nu-i plăcea una ca asta. De aceia dădă o

urmăria cu ochii, o vedea pela miezui nop-ței cum se scoală binișor din așternut, cum aprinde un căpetel de lămînare galbenă, cum trage sacul de sub pat și începe să numere: una, două, trei, pînă la implinirea o sută. Apoi după fiecare sută punea câte o nucă deoparte ca să nu prăpădească numărul sutelor. Număra în toată noaptea cîte patruzeci, cincizeci de sute de nucii și după ce obosia, iar se urca în așternut, ori dacă nu obosia, atunci se stîngea căpetelul de lămînare, că numai ce auzea: „sfîrr” și gata era.

Mătusa de colo cum număra cu mare luare aminte zicea:

„Ptiu! bată-te-ar Dumnezeu, că nu te mai țin dracul aprinsă!”

Bodogănia mătusa cît bodogănia după stînsul lămînării, împingea sacul cu nucii iar sub pat și sta în așternut pînă a doua zi dimineața.

Eu de sub oghial nu mai aveam ast-sămpar. Mă frămîntam cu gândul cum aș putea să iau și eu din nucile mătusei așa vreun căuș să-l dau mai departe, în șagă.

Intr'un tîrziu după ce am socotit eu că mătusa doarme dusă mă dau binișor jos din pat, mă apropiu tîpușu, pînă la patul mătusei unde mă aplec jos și trag sacul cu nucii.

Cînd dau să-i desleg gura, numai că nuștiu cum îl desleg pripit, și nucile prind să se rostogolească deadura pe jos într'un huriit mare că parcă anume l-a făcut ca să mă prindă mătusa.

Cît ai clipi din ochi o aud strigînd: „Care-i acolo, măi, arde-te-ar focul, să

te ardă! Stai tu o leacă să mă dau c' r la tine!”

Cînd am auzit-o, am încercînt tîile deam că mătusa nu se mai dă jos din nem să se mai trudească pentru atîta lă Sun e bătrîna și-i vine greu să facă una g'eri Dar ț-i-i gîsit!

Nu-mai cum stăteam așa plecat p'reii ci, ea sare drept în cap la mine ca r' tinără și unde începe a-mi da cu p' cînd în cap cînd în spate; iar gura așa de tare că a sculat pe mama și c' din somn din a treia odaie. Și parcă o aud tipînd:

„Căsa-i neamul ista al vostru, am făcut că m'am dus din sat, de a veți să pradați lumea pe unde a duce; că numai de nucile mele m'n mairi

Doar mătusa credea că mama e ratat ca să-i fur nucile. „Arda-te-ar și i să te ardă, că popă ai să te faci în fost geaba mai încărcă tată-tă o să te dea nar! Ai să te faci, tu popă, când m'ca cula eu ca să joc la horă în fața c' sin-

Dar mie acum nu-mi mai era de ci de gura mătusei, că nu mai făcea omul bătrân la gură ca moara hoș rală

Cât a dat mătusa n'mine eu și deci un cuvânt din gură, ca nu cumva s'ie noască glasul și să mă aflu cine sun

când mătusa era mai amărâtă cu m'ces eu fac o întorsătură și scap din m' 31 oprindu-mă în fundul patului. Ca s'ul astăzi n'ar afla mătusa Profira c'm'fice

hoțul în noaptea cea, dacă ia ar m'la în ceasul de acum. Așa, săraca, de Sta

fi făcut oale și ulcioare.

Scoală modernă de moașe

Odată acest institut luând ființă, s'a făcut necesitatea creării unei școli de moașe care să funcționeze pe lângă un atare institut, singurul unde elevele, viitoare moașe, ar putea să capete cele mai clare cunoștințe de specialitate.

Această școală până în anul 1923 avea durata cursurilor de un an, însă cu începutul anului 1924, Ministerul Sănătății publice a ordonat prelungirea cursurilor la doi ani. Însușirea unei asemenea școli este discutabilă din toate punctele de vedere. Levele acestei școli fiind în mare parte din județ, odată cu terminarea cursurilor înaintându-se, fie în comunele de naștere, fie în te comune din județ, higiena exemplară a lor doi ani de școală le va fi veșnic o lăuză înălțându-se astfel proporțiile de mortalitate cu ocazia nasterilor viitoare. Numărul elevelor în această școală variază între 25 și 30 anual.

Se fac și consultații gratuite

Sala de triaj dela parter, primește aproape zilnic 20—30 de cazuri, a căror consultație se face pentru cei nevoiași în mod cu totul gratuit. Cât directorul acestui institut, cât și cei patru medici ajutoari stau la dispoziția acestui public nevoiaș.

consultând și făcând rețetele necesare tratamentului fără a pretinde nici cea mai mică răsplătă materială.

Unui asemenea institut de cea mai mare însemnătate, socotim că autoritățile superioare în drept îi vor ști da pe viitor tot sprijinul material, înlăturându-se în limitele posibilității formula de „lipsă de fonduri“.

Meritele unui doctor conștient de chemarea lui

Ceia ce a făcut dl doctor Ștefan Albu din fostul spital militar, este cea mai frumoasă opera românească în extremul apăs al țării. Diferitele instalațiuni, precum și curățenia exemplară a întregului institut, inclusiv sala de cursuri și dormitoriul școlii de moașe, îmi dă dreptul să spun că acest doctor este conștient de chemarea lui și meritele cuvenite socotesc că îi vor fi recunoscute neîntârziat de autoritățile superioare. Numeroase mulțumiri a persoanelor operate cu cel mai desăvârșit succes, am credința că vor fi completate, așa cum se cuvine omuia care dintr-o carieră cu mare răspundere, și-a făcut un apostolat. N.

afeliere, să le anunțe prin inspectoratul industrial, inspectoratul general, și numai în cazul când în decurs de 30 de zile inspectoratul general cu completează aceste locuri, concesionarul poate face noi angajamente de candidați cari îndeplinesc condițiile cerute de lege. Concesionarilor în cauză, li s'a fixat un termen de 6 luni, în care timp sunt obligați a declara inspectoratelor de industrie mașinile sau unelte care le posedă înaintând totodată și copii de asigurare.

Deciziunea ministerială prevede că în cazul când aceste declarații nu se vor face

INFORM**CRONICA RIMATĂ**

Aradul moleșit de căldură
A re'nviat, căci a'nceput să-adie
Un vânt . . . ce i-a strivit o bătaură...
Și-acuma face mare gălăgie

Senzații la tot pasul! Directorul,
Faimosul domnul Rona, a căzut
Și strigă'n colț de stradă tot poporul
Minoritar că: „Bine i-a făcut“.

Un gazetar s'a plâns că l-a costat
Cinci lei ardeul! Și a fost deajuns
Căntreg Aradul, foarte, s'a mirat
Și vestea merge ca . . . de popă tuns.

Stamatiaid văzând ca inspirarea
În versuri, ca să vie se jenează,
Începe-a o trata nu nepăsarea
Și cu O. Goga'n proză cochetează

Chiar Primăria este'n acțiune,
Ca probă, pe ast timp cumplit de vară
Ne fabrica la gazuri din carbune
Și străzile, pe toate, le repară.

Poliția, nici ea nu'i mai pre jos!
Și-a aranjat serbarea câmpenească,
Unde — se spune, — ca... foarte frumos
Și-a dat tributul clasa burghezească.

Cu un cuvânt Aradul s'a trezit
Și își rea chemarea de — altă dată . . .
Ah! Doamne, când putea-voi înfășărit
Sa zic de asie vremi!... „A fost odată!“

N. E. P. A.

Redacțional. Măine fiind sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel, numărul viitor al ziarului nostru se va scoate de sub tipar Luni noapte la orele obișnuite.

O statuie lui Prinzip

La Konopischke, reședința obicinuită a asasinatului arhiduce Francisc Ferdinand, autoritățile comunale au hotărât ridicarea unui monument în onoarea studentului sârb Prinzip care l'a asasinat pe arhiduce.

Ideea pare așa de inoportună înci chiar și presa cehoslovacă se vede silită s' desaprobe.

Hramul bisericii sârbești din Arad

Părohia gr. or. sârbă din Arad va serbi mâine Sâmbătă, la Sft. Petru și Pavel hramul bisericii. Cu aceasta ocazie la orele 9 dimineața sfânta liturgie va fi servită de Nicolici Ștefan archimandrit, dl P. Do archimandrit și de dl Kovincici Uroș protopop local. Sfințirea cozonacului — ca obicei — se va serba la orele 4 d. a. După aceasta urmează serbare populară în curtea bisericii până'n zori.

Serbarea pompierilor la Sântana.

Corpul Pompierilor Voluntari din Sântana aranjează la 3. aug. a. c., un concursul Pompierilor din județul Arad. Premiul este de către Corpul Pompierilor Voluntari din Sântana. Premiul din anul trecut a fost câștigat de corpul din Sântana. Corpurile c voiesc să ia parte la concurs, trebuie să anunțe pe adresa Comandamentului pompierilor voluntari Sântana până la 15 Iulie a. și numărul membrilor participanți.

Ultim**Sosirea dlui Duca și Nincici la Praga**

PRAGA. — Ministrul de externe al României d. I. G. Duca și ministrul de externe al Jugoslaviei, d. Nincici au sosit dimineața la Praga. La amiazi a avut un dejun de gala în cinstea lor. Seara s' stinșii oaspeți au fost sarbatoșii din park orașului la restaurantul-gradină Laurenz.

Prima sedință a conferinței s'a ținut la Vineri, după amiazi. A doua sedință va avea loc Sâmbătă înainte de amiazi. Membrii conferinței vor lua mâine dejunul la ministrul român al Cehoslovaciei, d. Giotta. Sâmbătă după-amiazi se va ținut a treia sedință, iar seara va avea loc o recepție stralucită la Hradșin, unde va saluta pe oaspe d. Beneș și soția acestuia.

Dimineața se va organiza o excursie la Karlstein, unde oaspeții vor vizita castelul președintelui Masaryk.

Cea din urmă sedință va avea loc Duminecă după masă la orele 3. Seara va da o cinstea conferențialiștilor o cină ministrii Serbiei.

Aplicarea legii eomer cializării

București. — La ministerul de industrie și comerț s'au început lucrările pentru

Povestea maghiarizării orașelor noastre

Veniți în ajutorul teatrului și al artei românești!

(Dela redacția noastră din Timișoara.)

Timișoara, 11 Iulie.

Se știe că, acum trei zile, s'au intrunit în orașul nostru primarii din părțile de vest ale țării, pentru a discuta — prezența dlui Al. Jean, director general al teatrelor din țară și delegat al ministerului artelor — chestiunea stagiunilor teatrale.

După cum era și firesc, primarii români ai orașelor românești, au căutat să asigure — măcar de data aceasta — o soartă mai bună și mai sigură Thalei românești, complet ignorată în cei cinci ani de după război.

Un confrate maghiar din localitate, a avut, cu acest prilej, o ieșire absolut nedreaptă împotriva teatrului românesc și împotriva bunelor intenții ale primarilor chemați să hotărească asupra acestei chestiuni de mare importanță. Sub titlul „Stagiunea românească și teatrele minoritare din Timișoara“ confratele, după ce arată, că „adunarea primarilor s'au ocupat numai de soarta teatrului românesc“ — ceea ce este o exagerare — și că s'au oferit „sume mari pentru susținerea acestui teatru“ — ceea ce este un prea mare păcat în țara românească — se plânge de următoarele:

„În orașul Timișoara funcționează o trupă maghiară de teatru, iar nu de mult trupa germană și-a terminat ciclul de reprezentări, fără ca orașul să fie ajutat măcar cu ceva pe acești doi soli ai culturii minoritare, etc. etc.“

Ziarul mai comentează cererea dlui primar al Bocșa-Montane, de a nu se îngădui să joace — în această localitate curat românească și nemțească — decât trupe de teatru românești, sau nemțești.

Este tot ce poate fi mai firesc — dar un pentru „Temeșvari Hirlap“, care face critica celor exprimate de primarii orașelor noastre. „T. H.“ este de părerea, că: „... dacă teatrul maghiar nu are teren favorabil în Bocșa-Montane, nici nu va da reprezentări acolo, iar dacă are, opunerea primarului nu poate împiedeca reprezentările maghiare“.

Confratele nostru ar dori adică, să lăsăm să continue și pe mai departe opera de maghiarizare a orașelor noastre. . . . Această dorință o justifică cu aceia, că . . . teatrul maghiar are public ori unde.

Va fi având dreptate „T. H.“ Admitem, că nemții — în lipsă de teatru în limba lor — sunt dispuși a cerceta chiar reprezentările maghiare. Dar de ce să nu le dăm nemților posibilitatea de a avea teatrul lor? Sunt mai bune trupele maghiare? Teatrul german nu poate fi, cel puțin echivalent cu teatrul maghiar? „... orișicât ar dori ei (evreii) să se manifesteze ca națiune aparte (și nu maghiară. — nota red.) cultura și

limba ce o vorbesc este, totuși, cea maghiară. etc.“

Dar, întrebăm, asta îi va împiedica pe evrei să cerceteze — dacă nu azi atunci peste 10—15 ani — teatrele noastre; îi va împiedica pe evrei să se adapteze — cu timpul culturii noastre?

Fiindcă noi avem pretenția de fi și de a rămâne stăpâni în această țară! Iar amintirea consum trecut, cu care nu mai pot avea nimic mun nu-i va împiedica pe evrei să se orienteze — în viitor — după cum interesele lor o cer.

Un essay-ist maghiar, vorbind despre frământările dintre curentul tradiționalist și cel modern, ivit pe la anii 1880 în Ungaria, scrie:

„Desvoltafa vieții de oraș și maghiarizare în proporții mari a locuitorilor de limbă nemaghiară, coincide cu năzuințele literare ale acestei generații. Unul dintre fenomenele caracteristice ale acestor desvolțări de importanță istorică, este tocmai faptul, că în timp ce scriitorii epocelor precedente (tradiționaliști, — not. red.) descind, în mod exclusiv, din părinți maghiari de viață, scriitorii cei mai de seamă ai anilor 80 și 90 descind, în mare parte, din părinți germani, sau evrei și s'au atașat maghiarimei sau ei în persoană, sau în persoana tatilor și bunicii lor“.

Și, continuând, essay-istul maghiar arată povestea maghiarizării locuitorilor dela orașe. „T. H.“, se vede, ar dori să continuăm — adică să-i lăsăm pe unguri — să continue în această direcție...

Limitele unui articol de ziar, nu ne îngăduiesc să aprofundăm această chestiune. Dar ea este atât de limpede, încât nici nu are nevoie de prea multă desvolcare. Trăim timpuri de fundamentele prefaceri și de luare în posesiune a unor drepturi temporare stăpânite de alții. Suntem la sfârșitul unui proces de veacuri; sentința definitivă a ultimei instanțe se execută, fără drept de apel — și e firesc ca „U. H.“, care reprezintă partea păgubășă și condamnată, să fie mâhnit. Noi, însă, n'avem ce face. Dreptatea s'au dovedit a fi de partea noastră — și ne luăm bunurile în stăpânire, urmând să-nile chiuvănim conform trebuințelor noastre. Ardealul este al nostru, cu toate bogățiile, cu toate orașele lui. Stăpânitorii temporari ai orașelor ardelenesti, însă, au imprimat acestor orașe o fizionomie falsă. Interesele lor au reclinat imperios acest fals — și l'au comis... Noi, dacă vom da orașelor un aspect românesc, nu vom păcătui cu nimic, în privirea adevărului.

Deci: cine și ce ne va împiedeca să facem acest lucru?

Toate mașinile concesionate, de către fostul Stat ungar, diferitelor persoane sunt considerate ca proprietatea Statului român

Arad, 11 Iulie.

În conformitate cu art. 45 și 248 din tratatul de pace dela Trianon, toate mașinile și în genere ajutoarele de Stat, acordate de fostul Stat ungar diferitelor persoane particulare, sau asociațiuni — fără considerarea că a expirat sau nu termenul lor de folosință vor considera ca proprietatea Statului român.

Se exceptează dela această decizie generală, numai acele concesiuni care printr-o decizie ministerială sunt recunoscute ca proprietate particulară.

Termenul de folosință a tuturor acestor ajutoare s'a fixat până la data de 31 Decembrie 1926, dela care dată Ministerul de industrie și comerț va decide asupra fiecărui caz de proprietate, în parte.

Se socotesc însă și în acest timp, până la data de 31 Decembrie, ca aparținătoare Statului român urmând ca fiecare concesionar

să îndeplinească următoarele angajamente: 1. Să fie utilizate de către posesori; 2. În caz că nu le pot întrebuința pe deplin, posesorii lor sunt obligați a efectua cu ele lucrări pentru alți industriași de aceeași breșă, care vor avea nevoie de atari mașini. Plățile întrebuințării vor fi fixate din timp în timp de către inspectoratul general de industrie, urmând ca părțile nemulțumite să recurgă la arbitrajul ministerului.

Concesionarii diferitelor mașini de industrie, fiind obligați a atinge o producție anuală, exprimată în bani, vor respecta și pe mai departe această clauză, mărindu-se însă suma în raport cu puterea de cumpărare a banului.

Acei deținători de astfel de ajutoare, care au avut angajamentul de a învâta un număr oarecare de ucenici, sunt obligați ca îndată ce au locuri de ucenici vacante în

T. H. an 1. m

In schimb secara, orzul și ovăzul erau libere la export și se puteau vinde cu prețul pieței.

Țăranii având și ei spiritul comercial comun, cultivau plantele a căror producție era mai rentabilă și de aci credința că ei n'au nici o simpatie pentru cultivarea grâului.

Refacerea rurală

Din culturile făcute țăranii au fost în stare să-și refacă și să-și completeze inventarul agricol și numărul de vite necesar; iar când regimul contingentării și acela al maximalizării prețurilor la grâu au fost înlăturate, țăranii agricultori au început să cultive și grâul pe întinderi destul de mari.

Astfel legende create pe seama țăranilor agricultori au fost înlăturate. Ele nici nu puteau să prindă de altfel, căci aceia pe seama cărora fusese create, nu începeau să devină agricultori dela data improprietății lor.

Țăranii improprietăți nu sunt alții decât aceia cari munceau și înainte de război moșiile marilor proprietari de atunci. Când nu munceau la arendași, ei cultivau cele mai multe din moșiile proprietarilor, cu cari împărțeau rodul. S'în cei zece ani dinainte de război, prea puțini proprietari și arendași, agricoli mai aveau vite de muncă, pluguri, grape, etc. Toate acestea erau a țăranilor, iarora le lipsea doar pământul.

Când au obținut și pământ și prin nuncă și-au refăcut inventarul agricol, țăranii au dat dovadă prin activitatea lor, că proprietarii și arendașii fostelor latifundii igiare erau de prisos.

Cucerirea întregii proprietăți agricole

Și cine urmărește viața de acum a sateor își dă seama că țăranii fac de prisos și pe aceia dintre proprietari cari au încercat să continue a-și exploata rămașițele de proprietăți agricole, de după expropriere.

Țăranii ofera prețuri foarte mari pe cele terenuri neexpropriate și numărul cumărătorilor sporește în proporție neașteptată.

Ei muncesc stăruitor — și ca dovadă e aptul că nu se mai găsesc terenuri arabile ecultivate — iar munca lor fiind foarte productivă, le dă puțința să plătească scump le tot orice petic de pământ pe care pot a-l folosească.

Astfel țăranii sunt pe cale să ajungă ingurii stăpâni ai satelor.

Avem dreptul să ne așteptăm dela ei o considerabilă sporire a producției agricole.

Plata datoriilor antebelice

La propunerile transmise creditorilor englezi de către d. N. Titulescu în vederea lichidării datoriilor particulare dinainte de război, aceștia au răspuns cu următoarele contra-propuneri, care au fost comunicate zilele acestea guvernului român și Băncii Naționale:

1. Reducerea datoriilor la 35 la sută din totalul lor.
2. Plata să se facă în termen de 7 ani și în rate anuale reprezentând 5 la sută din cei 35 la sută.
3. Scutirea de dobânzi atât pe trecut, cât și în cursul celor 7 ani de amortizare.
4. Depunerea unei garanții anticipate de 100 lei de fiecare liră sterlingă.

Debitorii nu acceptă

Aducându-se aceste condițiuni la cunoștința debitorilor, delegații acestora le-au declarat prea oneroase, pretinzând ca statul român sau Banca Națională să le înlesnească plata, acordându-le deize în lire sterlinge pe cursul de 400 lei lira sterlingă.

Sprîjinul oferit de Banca Națională

Pentru a soluționa această chestiune d. M. Omololu guvernatorul Băncii Naționale a avut ieri dimineață o întrevedere la ministerul de finanțe cu d. Vintilă Brătianu, în urma căreia s'a ajuns la următoarea hotărâre:

Banca Națională va acorda debitorilor români sub formă de împrumut deize engleze pe termen de 7 ani, sub condiția depunerii unei garanții de câte 400 lei de fiecare liră st.

Aranjamentul acesta are la bază credința, că în termen de 7 ani leul va ajunge la un curs cel puțin echivalent raportului de 400 lei lira st. prevăzut în oferta Băncii Naționale. În caz când leul nu va realiza această ameliorare, Banca Națională s'a arătat dispusă a conveni în principiu pentru prelungirea împrumutului încă pe un anumit termen.

În asemenea condițiuni, este de așteptat că debitorii să primească în cele din urmă oferta de ajutorare a Băncii Naționale.

Totalul datoriilor antebelice

Menționăm aci, că totalul datoriilor d'înainte de război se cifrează la suma de: 600.000 lire sterlinge, care, în urma aranjamentului propus de grupul creditorilor englezi de a se reduce masa creanțelor la 35 la sută din valoarea lor, va fi micșorată la 195.000 lire engleze, adică circa 200 milioane de lei.

Consiliul superior de mâine

Citim în „Monitorul Oficial“ din 12 Iulie, următoarea înștiințare: Potrivit dispozițiilor art. 140 legea minelor, se aduce la cunoștința ploștarilor și întreprinderilor din industria și industriilor conexe: cărbuni, trol și gaze, mine metalifere, cariere și minerale, siderurgie și metalurgia în general să prezinte ministerului industriei și comerțului, în termen de o lună dela publicarea prezentei, liste de specialiști, câte doi pe fiecare categorie, specialiști din cari unul superior de mâine va face alegerea membrilor (4 ingineri specialiști) în consiliul superior de mâine, specificați în art. 148 sus menționată lege.

Devizele și valute

R a d o r. 11. Iulie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea

Berlin:	133.25	—	133.25
Amsterdam:	209.50	—	209.50
New-York:	554.75	—	553.75
Londra:	2412.50	—	2407.50
Paris:	2823.50	—	2825.50
Milano:	2365.00	—	2355.00
Praga:	1630.00	—	1630.00
Budapesta:	67.50	—	67.50
Belgrad:	650.00	—	650.00
București:	230.00	—	230.00
Varșovia:	108.00	—	108.00
Viena:	7850.00	—	7850.00

București închiderea: Paris 1210, Londra 1017, Berlin 55, Newyork 234.—, Milano 1217, Zurich 4240, Viena 33,30 Praga 690, Budapesta —

Valute: Napoleon 850, leva 160, turcească 118, font englez 1010, franc francez 1220, franc elvețian 43.50, lira 10.20, dracul 410, dinar 270, dolar 232.—, coroană austriacă 36.50, coroană maghiară 31.—, col 690, Marca polonă 45.50.

Prăvălie nouă!

„Casă de Ceasuri și Bijuterie“

Prăvălie nouă!

FEINER, Arad, Strada Brătianu 3.

Mare depozit de ceasornice bijuterii și obiecte de artă. :: Pentru briliante, aur și argint, plătim cele mai mari prețuri zilnice!

Ciorapi și mănuși

puteți cumpăra ori, unde dar **buni și ieftini** numai la

Ciorapi de dame în toate colorile dela 20 Lei în sus până la 135 Lei, ciorapia „Oseta“ în toate colorile 150 Lei.

LUDOVIC GOLDSTEIN

prăvălie de modă

Arad, Str. Brătianu

Atelierul fotografic BORNSTEIN

ARAD, Palatul Neumann

Fotografii artistice

și fotografii mărit

Înoutățile noastre în vestimente și bluze le vindem până la 15 Iulie a. c. la preț foarte redus

Iuliu Plesz

Magazin central pentru haine de damă ARAD, Str. Colonel Pirici vis-a-vis cu intrarea din dos a teatru lui. Departament de măsurat special

Societatea Anonimă

RUDOLF MOSSE

de EDITURĂ, LIBRĂRIE și PUBLICITATE

Director: I. BRANIȘTEANU

București, Bulevardul Academiei 4,

Telefon 64-41.

AGENȚIE DE PUBLICITATE

primește orice anunțuri sau publicațiuni p. toate ziarele din țară și străinătate. Reprezentanțe proprii în toate orașele

mai mari din Europa și America. Primește afișe și

placarde pentru București și orașele principale

din țară și Reclame luminoase și Reclame

me în teatre și cinematografe.

Proiecte de Reclame Artistice.

ANUARUL ROMÂNIEI

pentru Comerț, Industrie, Meserii și Agricultură va apare la începutul anului 1925. :: Reprezentanța tuturor Ararelor din țară

Centrala pentru Transilvania: CLUJ, Strada Regina Maria 37. :: Telefon 4-13.